

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків

Подлякоє число по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости: віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунчини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 30 с. від стрічки.

Вулкан Європи.

Балкан є, як звісно, від давна костю незгоди межі ріжними пограничними народами, як і самим ріжнородним населенєм, замешкуючим сей край. Найбільше претенсій підносила Болгарія і вела пропаганду в Македонії на свою користь. Звісний македонський комітет міг завсїгди числити на поміч Болгарії, коли лише великі європейські держави не заложили свого протесту против оружних насильств, до яких брали ся підвладні Сарафова, голови того комітету.

Загальне бажанє мира європейских держав здержує вибух того вулкану і передовім темперує жадобу Болгарії загорнути багату македонську країну для себе. В послїднім часі Росія зовсім виразно дала пізнати Болгарії, що она не лише не може числити на російську поміч зглядом Македонії, але що толерованє чи підпиранє нею македонського комітету з єго заборчими змаганями не годить ся з інтенціями «мироносниць» Росії. Тож Болгарія, в виду торжества в Шипці, де так демонстративно заявила ся російська приязнь, поспішила зірвати всі звязи з македонским комітетом. ба навіть арештовано єго другого президента Сончева, коли він появил ся в Софії.

Перший президент комітету Сарафов перевидів скорше небезпечну почву в Болгарії і звернув ся до єї суперниці Сербії зі своїми плянами. Бажаючи визискати антагонїзм обох держав для своєї справи, він предложив сербському правительству, щоби на лад софійского, дозволило оснувати в Білгороді македонський комітет та скликати велике віче під окликом «Македонія для Македонців». Діяльність сего комітету не мала би жадних культурних ані економічних цілей, а прямо революційні: посилати оружє і ватаги повстанців до Македонії. Однак Сербія не має охоти так явно вмшувати ся у воєнну авантуру і на разі відповіла відмовно на пропозицію Сарафова.

Та не меншу небезпеку конфлікту становлять претенсії з одной сторони Греції, а з другої Італії до полудневої части Альбанії, яка також належить до території, носячої загальне імя Балкану. Вправді поки-що явне суперництво не переступило стадії дневникарської полеміки, але попри се ведуть також обі сторони живу пропаганду на свою користь. Супротив сего не могла би остати рівнодушною і Австрія, як найблизша сусідка Альбанії, а віденські дневники з нехїттю реґіструють звістки про ті змаганя обох держав. Так отже мимо всесторонних запевнень, що ходить лише о захованє status quo на Балкані, кишить там і варить ся, як в правдивім вулкані.

ДО ПИСЬ.

З Брідщини.

Вам донесено про кацапский сьмітник, іже нарече ся «Руска Бєсїда» в Бродах, та не все,

як слїдує. Кацапска сволоч зачула письмо носом, іменно, що Русини брїдєкі хотять вилучити ся з товариства пацльцов і добродїїв, поставили ратувати ситуацію і постарати ся о се, щоби «Руска Бєсїда» не стратила руского характеру, і задумали сьвітови показати, що они такі Русини, що навіть почитають Шевченка. Що правда, за много чести для генія України, щоби єго імя валяло ся на московскім болоті і щоби єго сьвяті для цілого народа поезії були покаляні язиками запертків... Але піддав їм один «господин» тоту дипломатичну гадку не без ціли, щоби по сецесії Русинів брїдєких зробити вечерок іли концерт в честь Шевченка. Зібрала ся їх нарада, на котрій обговорювано річ: та один отчик зволив спротивити ся обходженю чести Шевченка, а «волів би в честь якого иншого генія «русского», приміром «Гоголя» або иншого. А коли єму закинєно де-що(!), то він сказав: «я там увесєвітній літературі bin nicht so beschlagen, але найліпше обходім вечерок в честь Папи римского!» — Ну! mein Liebchen? — духовний все по духовному гадає!

Та дипломатичний внескодавець не відступив від свого: ухвалєно обходити память Шевченка. Ба — вечерок в память Шевченка — без Русинів?? Як се може бути?! Та є спосіб на все і затуманить ся Русинів тим, що стягне ся родичів шкільної молодїжи в Бродах і в очах сьвіта московска сволоч зістане і дальше «рускою!» Тимчасом молодїж шкільна не хотїла причиняти ся до зневаженя руского імени і перші дївчата — старші учениці відлової школи відмовили своєї участі в такім концертї — то є відмовили своїх услуг для московского сьмітя. Честь їм! Кацапня спустила носи на глибоку квінту і залишила гадку «концерта», і може — може колись при помочи сьпїваків «Читальні Брїдєкої» зложити яку-таку демонстрацію, але при-тім складі річий, як тепер оно уложило ся, є оно майже не мислиме!

Філія «Просьвіти» в Бродах спить, то є спала через довгий час. Загальні збори єї, які відбули ся 10. липня, показали, як то тяжко розарухати селянина, а єще тяжше духовного інтелїґента, до якого небудь живїйшого почину. Але не дивувати ся тому. Брїдєкий повіт се колишній кацапский, а кацапский наскрізь так, що бувало на просьвітників і фонетюків з ножем були би ся кидали: пригадаймо собі часи бл. п. Сїрка, та селян Черняків, Гаврилюків, Ничаїв і історію кандидатури п. Павлика! Днес остиг «кацапический» патріотизм тих борителїв, в дотичних селах настали сьвященники з «иньшої парафії» — тож перехід на добру дорогу повільний. Декотрі навіть думають, що селяни унївають в патріотизмі, однак так не є. Брїдєкі селяни зачинають думати над своїм положенєм і приходять до пересьвідченя, що дотепершні їх проводирі, то або крикуни, що много кричать, бо не в свїл що иньшого робити, або — гнилі колоди, ласі на гонорі! І дійсно: гнилих колод є в Брїдщині много-премного. Навіть замітили самі селяни таку разячу ріжницю межі кацапскими а рускими духовними. Коли рускі сьвященники кидать ся між народ, заґривають до праці над собою, стремлять до піднесеня добробыта селянина, уряджуючи господарскі віча і відчити, спроваджуючи і розсїваючи сотками щени, роздаровуючи пчоли, взагалі підносячи практичний промисл господарский — згуртувавши свої сили в товаристві господарскім в Олеську — то

гнилі колоди не то, що доси не урядили в себе геєте в своїх парохіях ані одного наукового зібраня, але навіть ані один не приступив в членни товариства господарского. Народ се бачить і чує через шкіру, що —! А взнявши на увагу ось таку «дрїбницю», як сецесию академиків руских з львівского університета, то і тут вирізалась величезна ріжниця — бо кацапи навіть не зволили повідомити своєго народа про сию епохальну подїю — і мимо нарікань зі сторони селян, не заманїфестували своєї симпатії для рускої молодїжи хочби кількома сотками жертви. І такі галапаси живють в народі, та на жаль і з народа, але далеко від того, щоби они жили з народом.

Єще кілька слів про просьвітно-економічний рух в Брїдщині і єї найблизших місцевостях:

1) Віче господарске в Олеську при помочи о. Глодзїньского і п. Короля — уряджене товариством «Сільский Господар», в котрім то вічу взяло участь 12 сьвященників, кількох властителей більшої послости, учителїв і офіціалїстів приватних і до 300 селян і міщан.

2) Виклади господарскі уряджені «Сільским Господарем» в Ясєнові. Держали виклади о. Ю. Дуткевич о пасїчництві в пасїці господаря Швалюка і Войцеховского; тойже поучав о провадженю овочевих дерев і о ріжних родах щеплення. Дальше в огороді пароха виклади о. Цебровского і Т. Дуткевича о господарстві рілнїм, рілнвчїй хемії і о штучних навозах. — Участь духовенства, учителїв і селянства була дуже сильна.

3) Загальні збори філії Товариства «Просьвіти» в Бродах, де раджено про способи піднесеня добробыту і осьвіти народа.

4) Представленє аматорске в Ясєнові уряджене місцевими студентами і Читальнею «Просьвіти». Найбільше трудив ся около того укінчений гімназїст Біленький.

5) Отворенє читальні «Просьвіти» в Кадлубисках; на закінченє аматорске представленє «Сватанє на Гончарівці», котре випало під зглядом виконаня знаменито, а заслугу того приписати п. Чехутови, укінченому богословові і писарєви гром. п. Пяньківскому.

Крім того зорганїзувала ся акад. молодїж з брїдєкого повіта, і зааранжувала ряд відчитїв по всіх читальнях «Просьвіти»; відчити мають академики вже готові а прелекція їх вже розпочала ся.

Ось короткий огляд праці народовских Русинів, котрі охочо кидать ся в нарід і хотять просьвітити того молодшого брата, котрого запаморочують єго вороги, а кацапи єще охотїйше їм допомагають в тій махіявельській роботі.

Коли так дальше піїде, то прозрять наші селяни — а коли се стане ся, що кацапскі отчвики живо попадуть в погороду, яка їм як галапасним сотворїям слушно належить ся.

Також належить замітити, що зроблено де-що і для будучности нашої брїдєкої України. Звісно, як ганьблячо повела ся справа рускої бурси в Бродах. О. Ефимович надув людий найциршних намірів і найгорячїйшої праці. Треба було взяти ся до діла инакше, а відданий тій справі цілою душею комітет завинув ся так, що вже 1. жовтня сего року бурса хоч невеличка (на 10 хлопців) буде отворена. Др. Щурат, оо. Туркевич і Долинський, походили коло того інтересу так, що кураторія маси бл. п.

Кардинала уділила 2.000 К за помози, знайшли ся добродії, що побільшили своїми датками (пр. п. Санат дав 200 К), а є сильна надія, що так інтелігенція, як і селянство підопруть, і за помічю Божою стане і в Бродях наша питома скарбниця, з котрої Русь буде колись мати обильні відсотки. Християнська бурса, основана колись заходами старости Мандичевського а фондами руского духовенства — маюча в основнім актї бути справедливою в рівній мірі для Русинів і латинників, перейшла цілком в польскі руки, і зробила на сей рік так далеко ідуче уступство для руских школярів, що приймила їх аж третю часть. Чистої крови Поляк п. Кутсхера впровадив польську мову в бурсї обовязково (кажуть навіть, що закавав по руски говорити руским школярям), впровадив польскі матечки до заряду бурси і — буде Польщу зі своїми прихильниками на плечах Русинів. Байдушність рутенська зробила се, бо наколи би Русини мали розум і хоч крихітку правдивого патріотизму, то такі Кутсхери не мали би навіть вступу до бурси, де мав ся плекати братня любов двох народів а не шовінізм і гакатизм. Колись пробудять ся они — але — коли не було за пізно.

Вкінці не попрі «utile» не забула наша молодіж і про «dulce». Не так ходило о забаву як радше о почисленє ся нашої брідскої Руси. Зааранжовала наснів в «Основою» забаву — і устроїла власними силами малу вкільно-декламаторську академію дня 22. вересня с.р. В академії взяли участь: академик Лєсюк промовою, по котрій наступила гра на фортеп'яні В. Пані Туркевичевої, — дальше деклямація п. Боярчука і сольо-сьнів п. Сев. Левичкога при акомпаньяменті О. Гуркевича. А позаяк молодіжка було досить, то і розпочала ся охоча забава нашою хорошою коломиюкою. Мазур пішов вон — за кацанами, котрі вдоволили ся забавою в товаристві академиків польских і жидівских, що в попередній четвер зробили собі спільний «баль». І хоч агітація їх була велика і запросни дуже лестні, то не удало ся їм більше стягнути, як 30 пар до конвенціонального кадрили, в котрім брали участь не лиш пані але і найстарші матрони, коли на рускій забаві було при кадрили 22 пар, але могло бути і більше, бо кількоро молодіжки до кадрили цілком не ставало. Хотяй не заносило ся на велику забаву та на перекір кацапіческим ворожбам учасники розіхали ся аж о 6. год. рано. Та се не був баль — але лиш на борзі імпровізована забава, в котрій хотіло ся лиш почислити ся; но і рахунок удав ся! — навіть без недобору!

Може се і качка брідска, а може і правда: повідають, що на «бали» консолідованих академиків наші «serdeczni» хотіли збойкотувати «коломиюку», а репрезентанти кацапіческої нації «возрадоваша ся зїло сего ради», та жидівскі академики запротестували против бойкоту і

приказали війсковій музиці грати коломиюку і — бойкот не удав ся, а коломиюку таки танцювали.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В четвер: гр.-кат. Трофима; рим.-кат. Леодегара. В пятницю: гр.-кат. Евстахія, рим.-кат. Кандида.

— **Пам'ятайте, Братя, на місію до Канади!**

— **Від Адміністрації.** Просимо наших ВП. Предлатників, відновити як найскорше передплату і вирівнати залежності, бо на кредит рїшучо не будемо посилати часописи.

— **3 Руского Тов-а педагогічного у Львові.** На загальних зборах тов-а, які відбули ся в понеділок, вибрано через акціяцію — як ми вже доносили — головою директора Едв. Харкевича, а членами Виділу паню М. Білецьку і проф. Яр. Вітошинського. При голосованню картками вибрано виділовими: п. О. Барвінську, п. Ваз. Білецького, о. Вол. Гавицького, п. Іл. Кукурудаа, п. К. Паньківського, п. Ів. Строньського, д-ра Коцюбу, п. Іл. Чижя, а заступниками виділових вибрано пп.: Мороза, д-ра Пачовського і А. Алискевича. До контрольної комісії вийшли пп.: Вол. Шухевич, Петро Огоновський і о. Олекс. Стефанович. По виборі Виділу мав п. Івчи Петришия відчит пр. «хосен а педаг. кружків для учительства взагалі, а для Руского Тов-а педаг. з окрема». По відчиті вивязала ся дискусія, яка оберталася головно около сих питань: 1) о скілько педаг. кружків, котрі мають на основі зміненого статута Руского Тов-а педаг. вїйти в жита, важні є для руского шкільництва і учительства а для розвитку самого тов-а вельми хосенні; 2) як оминуть та усунуть всілякі трудноци, з якими прийдє ся стрїнути зі сторони поневолених учителїв самих та зі сторони шкільних властей; 3) яких перепон і кривд дізнають рускі школи від наших єудїв, котрі прямо насилують існуючі закони і дражнять чувство руского народа до крайности. Бєсїдники наводили яркі приміри насильств і кривд, яких дізнає руске учительство і звертали ся до голо ного Виділу тов-а, аби як найщирїше їх броронив. Вкінці п. Петришия поставив вносєне, аби Виділ поставив на найближших зборах вносєне на зміну статута в тім напрямі, щоби члени тов-а платили 2 К річної вкладки і за те одержували видана товариства. На тім покінчили ся загальні збори о 6. год. вечєром, замкнені відповідною промовою голови.

— **«Руска Бурса в Тернополи».** (Допись). Дня 29. вересня відбули ся в комнатах «Рускої Бєсїди» звичайні загальні збори товариства «Руска Бурса в Тернополи». Участь членів була досить численна, а тим члени вказали, що добро тої хосєнної інституції лежить їм не мало на серци. З справозданя каснера і господаря проф. Мостовича виймаємо кілька дат, котрі певно зацікавлять і ширшу громаду. І так в р. шкільнім 1901/2 мала «Руска Бурса» 76 учеників на ділковитім удержанню, а 4 лише на харчи. Приходів в р. 1901/2 було: 17.472 К 34 сот. Вививленє одного питомця стояло місячно 10 К 42 сот. Розходи рівнялись доходам — так, що покінченю рік ніяких недоборів. Майно товариства виносить 28.249 К 54 сот., а відтрутивши з того

16.861 К 68 сот. довгу, почиваючого на реальности товариства, представляє ся чисте майно у висоті 10.387 К 86 сот.

По уділеню уступаючому виділові абсолюторії збори заявили свою подяку п. проф. Мостовичеві за точне і взірцеве ведєне рахункових книг. Справою найбільше пекучою а всіх членів живо обходячою — була і є справа розширення бурси. Та, як звичайно, недостача фондів була причиною, що виділ, хоч відчував потребу збільшеня бурси, не міг сего перевести в діло. Аж ось того року, щедра і значна підмога, яка дісталася бурсї в Тернополи з запису пок. Кардинала, дала можливість сїю справу перевести в жите. А що та запомога прийшла Тернопільцям у виснім вимірі, се виключно заслуга п. д-ра Гладішовського. Тож голова товариства д-р. Калитовський відіє сїю заслугу д-ра Гладішовського — а вносєне ним поставленє, щоби д-рови Гладішовському виразити за се сердечну подяку і признанє — згромаджені члєни прийняли одностолосно з одушевленєм. Рівнож ухвалєно розширити бурсу що найменше в той спосіб, щоби хоч 100 учеників нашло в нїй приміщенє. Наконєць до новго виділу вибрано: Головою д-ра Калитовського, членами виділу: о. дек. Громницького, д-ра Гладішовського, д-ра Вітошинського, радника Єєновського, проф. Мостовича і о. Лопатинського.

Спрїва розширення бурси є протє тепер справою вельми важною — а то тим більше, що в тім році шкільнім прийнято лишє 52 учеників до бурси, бо, як показало ся, число учеників в минулім році шкільнім було за велике — і вже з чисто гігієнічних зглядів мусїло оно буги обмеженім. А подаль до прийнятя вплинуло позад 200! та аж 150 ученикам треба було відмовити прийнятя. Дїток бл. п. Кардинала, хо і значний, не покрїє усіх коштів розширення бурси — тож річею патріотичної інтелігенції і селянства нашого Поділя прийти бурсї а тим самим і своїм дітям у поміч. Яко жертви добродїв виказує звїт каснера суму 361 К, а відтрутивши з того 200 К жертвованих ВПрєосвященім Митрополитом, остане на пречих добродїв сума 161 К. А се сума за мала! Правда, що послїдними часами руска жертволюбність зложиля много на народні потреби — але нехай жеж потреби рускої подільскої молодіжки найдуть у неї рівнож послух. Число руских учеників ростє що року. Сама руска гімназія числить вже 400 учеників у п'ятьох класах — тож розширенє бурси діло доконєчне. В надїі, що Русини Поділя зрозуміють вагу діла та не поскупять своїх жертв — виділ бере ся ще того року до діла та гадає, що вже в недовгїм часї сотки рускої молодіжки найде приміщенє і опіку в рускій бурсї.

— **Хліборобскі страйки перед судом.** Дня 23. вересня відбула ся перед звич. трибуналом в Бережанах карма розправа протї Івана Чака і Данила Мерзи, селян з Чемеринця, обжалованих о влочин публичного насильства з §. 98 в) к. з. Акт обжалованя представляє інкриміновану подїю в сей спосіб: «Обжаловані пішли дня 31. липня с. р. на двірскїй лав, щоби зігнати звідтам працюючих робітників, що не прилучили ся до змови. Накликуючи їх нагально і остро до покинення лану, почали їм також грозити, що «хто нині буде жати, то криваві ріки будуть плинути». В наслідок того більша часть робітників роботу покинула. Не послушав лишє Іван Сипко, на котрім обжалуванім богато мусїло залежати, бо стрїнувши вечєром вертаючу з по-

Др. Ярослав Окулевский.

Із Занзібару.

Місії та їх цілі.

Коли спитаєш місіонарів: що се таке місія та яка їх ціль? — то розуміє ся, дістанеш більше або менше патетичну відповідь:

— Голосити слово Боже — се наша свята задача.

Не перечу, найшов я таких своему святаму ділу щиро відданих місіонарів. Они подібні до святицїв первохристиянских, не зважаючи на ніякі перепони, невзгодни та на небезпеку жита, йдуть з хрестом в руках та проповідують святе євангєліє.

Таким є, на примір, о. Вендерляйн (Wendlerlein) із баварскої місії в оселі Джімба.

Ся оселя складає ся з яких 70 хат, а повстала з утікачів та з визволєних невольників. О. Вендерляйн поселив ся між ними, побудовав собі хатчину, не дуже більшу від хиж муриньских, та й взяв ся за своє святе діло. Він зєднав собі симпатію Джімбан та довірїє їх і став для них дорадником у всяких домашних потребах. Що неділі скликає він їх до своєї хати та толкує їм засади святаї правди.

З великою увагою слухав я вечєрами оповіданя о. Вендерляйна, сидячи перед єго не-

личною хатчиною, як він своїм супокійним та симпатичним голосом розказував про свої подвиги.

— Уже три роки живу я тут із ними. Они хотять мене вибрати своїм головою та й слухають моїх рад у всіх справах, але навернути — я ще не навернув нікого. Хрестити їх, — як то роблять другі, — я не хочу, поки они не пізнають святаї істини, а то пізнаванє іде якомсь тупо. Не розуміють они, не доросли єще до святаї правди — сказав о. Вендерляйн зітхаючи. — Але ні, додав він по хвили, — то не так! я ще лихо їм виложив — они мусять цоняти свїтло істини!

Слухаючи те, я подивляв у о. Вендерляйна тоту віру в своє діло.

Але бачив я місії і другого рода.

Гарний дїм парохіяльний — церков в готичнім стилю — прекрасна висока школа — малий шпиталь — антика — дїм лікаря — дїм у правителя... Все криє ся під зеленою парку із манго та пальм кокосових.

Парох — радий гостям — просить у хату. Вийшла на стрічу гарна молода жінка — се їй-мость-попада. Вийшли ще дві-три молоді панни — се учительки. Дальше вийшов пан доктор пан управитель і т. д. Пійшла весела та гуторна бєсїда.

По обідї удало ся ціле товариство на площад — і почала ся гра в lawn-tennis.

На поблизкій зеленій луці борикали ся муриньскі хлопці та бавили ся дівчата.

Веселість! радість!

В неділю церков повна дітїй. Святиєник прочитав де-що із святаго письма в суагєльскій бєсїді і почали ся псалми. Усі хлопці та дівчата підняли мельодію і розлив ся в церкві гармонійний сьпів.

Душа моя зрадувалася. От, поступ! — думав я.

Се була місія англїйска із High Church (православної церкви).

Та жаль, що се все — як довідав ся я пізнійше — дієсь лишє про око та не без звістної англїйскої гіпокрїзї, — бо нема в свїті гірших погорджувачів чужих рас, як суть Англїчани.

High-Church — т. є Societas de propaganda fide дуже богата. За кожного наверненого хлопця, т. є за кожді хрестини та впис у метрику дістає пан-отець фунт, а за дівчину пів фунта штерлінгів. Так от ясно, що пан-отець старає ся хрестити як найбільше.

При теперїшних обставинах можна дістати дітей богато та й дешево — отже бариш очевидний. Метрики виказують величезне число навернєних.

Але про дальше вихованє наверненої дїтвори — дарма! Хиба то назвєсь вихованєм, що панни-учительки вивчать дітей як папуг два-три

ля Теклю Петрикову і довідавши ся від неї, що І. Сипко робить ще на лані, загрозили йому, що «як буде йшов дорогою, то або на гостинці або коло кириці дамо му так, що не зайде до дому», додаючи: «за то, що такий упертий і не зійшов з поля». О намірах і настрою обжалованих свідчить і те, що заки ще пішли оба на двірський лан, прибув Іван Чака до хати Теклі Мички і наказав їй того дня робити на полі. А коли по хвили побачив, як она таки йшла на двірський лан, кричав до неї: «вертай ся бабо, бо ти кости поломлю».

При розправі обжаловані перечили, немов би грозили робітникам, а лише просили їх, аби не ломали страйку. З покликаних свідків одні визнавали згідно з актом обжалованя, а другі нічого не бачили, ані не чули.

По переведеній розправі трибунал засудив Івана Чака на 6 тижнів тяжкої в'язниці, а Дан. Мерау на 10 днів арешту. Оборонець др. А. Чайковський зголосив відклик.

Перед повітовими судами в Козові і Підгайцях відбули ся судові розправи проти 1) академіка Гната Шуровського, 2) Данила Доскоча, 3) Кишиштофа Глувки, 4) А. Яремуса, 5) Івана Суканіци, 6) Захарка Палагнюка, 7) Гринька Ригаїла і 4 товаришів, 9) Кривди і товаришів. Першого з них засуджено на 10 К гривни, другого на 5 днів арешту, третього і четвертого по 14 днів арешту, а всіх прочих увільнено.

— **Засідане ширшого «Народного Комітету»** відбуло ся позавчера у Львові в локалі «Рускої Бесіди». В засіданю взяли участь всі члени Комітету, вибрані на останнім Народнім з'їзді — зі Львова і з краю. Між иньшими явили ся посли проф. Романчук, др. Кос, радник Яворський, др. Олесницький, радник Глиджук, др. Могильницький, о. Богачевський, Гурик, Старух, Остапчук і запрошені яко гості посли: др. Стоцький з Буковини і п. Барвінський. Народи були дуже оживлені і тривали цілий день до 10 год. вночі. Предметом нарад була головно справа страйків і справа тактики руских послів в соймі і парламенті.

— **Рускі місіонарі**, ще закам вибрали ся в дорогу, вже стрітили ся з такою такою злобою радикального дописувателя «зі старого краю» до американської «Свободи». П. М. Лозинський пише там: «Радуйте ся брати, бо спасеїте ваше вже недалеко!.. В вересні с. р. вибираїте ся спасати вас Василяне в ромонах оо. Дидик, Ломницький і Строчий... Крім того їдуть просвітити ваших дітей сестри Службениці, а три світські попи під проводом звісного вже вам о. Жолдака також до вас приїдуть... За таку «ласку» подякуйте передовсім митрополитови гр. Шенцицькому, котрий дає гроші на дорогу. Тільки, як усі ті духовні будуть вас так спасати, як спасав вас уже о. Жолдак(?), або як спасають наших хлопів в Галичині оо. Василяне(?), то молїть ся до Бога, аби вас охоронив від ваших приятелів!.. А з ворогами вашими чей сімі даєте собі раду!.. — Сумно те, що коли всі цивілізовані народи, навіть ті, які в своїй гіперкультурі вже відкидають релігію і гонять попи від себе, як ось Франція, цїнять місіонарську працю з огляду на її цивілізаційне значінє, висилають місіонарів у некультурні безвісті і щедро вінують їх задля освітненя місіонарских цїлій, — наші люди кидають легководушно колоди під ноги сих перших піонерів нашої віри, народности і цивілізації, та їм на привіт мають лише кпини і жартики. Поважнійший тон і річеве трак-

псалма, бо се виглядає гарно в церкві, як діти сьпівають, а там дальше гри в lawn-tennis та foot-ball...

Загальна думка всіх Европейців — не включаючи навіть Англичан — сходить ся в тім, що всі вихованки та вихованці місій англійських — суть то не потріби з кожного погляду. Із англійської місії ніхто з Европейців не возьме собі ні слуги, ні повірника. Там виховують їх за англійські фунти на gentleman-ів та lady, що — нездібні до роботи — не мають в африканьских відносинах де помістити ся і кінчать опісля в яким портовім місті — хлопці яко зухвалі непотріби, а дівчата ще гірше.

Але місії англійські все-таки мають своє значінє — тільки не для негрів, а для Англичан. Кожда англійська місія побудована на добірнім місци чи то в осередках торговельних, чи то при шляхах караванних. Негри привикають до «сеунгу» (то значить: Европейців), що такі ласкаві годувати їм діти та учать їх сьпівати і всяких игор та витребеньок европейських. Не довго приходиться їм ждати, а в слід за місіями іде сяка або така limited company... А та вже признає ся отверто, що єї на цілі не «навертанє», а цілком що инше практичійше...

І так то англійські фунти не пропадають — та англійське паньканє з неграми — котрими они загалом погорджають гірше псів в глибині душі своєї — приносить з часом свої плоди.

тозанз належало би ся тут так з огляду на саму справу, як і на часопис і автора, від яких вийшла ся невмісна і некритична замітка.

— **Др. Володимир Охримозич** зложив вчера в ц. к. висшій суді адвокатську присягу. Присягу проводив віцепрезидент Дилевский в рускій мові. Др. Охримович, як зачуваємо, переїде в днєм 15. жовтня с. р. провід редакції «Діла» д-рови Евгенови Левицькому, а сам отвирас адвокатську канцелярію в Дрогобичі.

— **Вісти з Америки.** Русини в Bradenville, Pa задумують будувати нову церкву.

О. Заклинський з Winnipeg, Man. (Канада) доносить амер. «Свободі», що руска громада в Winnipeg за старанєм нової ради церковної купує свій цмиитар. Також завязав ся комітет в цілі скликаня руского народного віча — котре відбуде ся сейчас по роботах.

О. О. Злоцкий, бувший душпастир в Hazleton, Pa обняв парохію в Lonsborg, Pa, а о. Д. Поливка переїс ся з Duquesne до Windber, Pa.

— **Лекційна комісія** завязала ся в тов. «Січ» у Львові (Ринок 10) і поручає нашій П. Т. Публиці здібних інструкторів і крєпетиторів. Інтересовані можуть зголошувати ся письменно або лично (між 12—2. год. поюл.). На листову відповідь належить долучити марку на 10 сот.

— **Доповняючий вибір** посла до державної ради з курії великої послиости Яворів-Мостиска-Цішанив в дбув ся вчера. Послом вибрано одноголосно д-ра Володимира Козловського, який був пердше послом з сего округа, але зрік ся мандату.

— **Іменованя і відзначеня.** Криза шкільна рада іменовала зступниками учителів в середних школах: Стан. Коссовського і д-ра Берля Гауснера для II гімназії у Львові, Ів. Музикара для V гімназії у Львові, Войт. Дзедзіці для гімн. в Стрию, Сильвер. Сасого для II школи реальної в Кракові, Влад. Сцібор Ральського для реальної школи у Львові; перевесла заступн. учителя в реальній школі в Коросні, Жигм. Федоровського до реальної школи в Тернополі; іменовала Влад. Шибяка, ст. учт. 4-кл. нар. шк. в Перемишлі, заступником учителя музики і співу в муж. семінарії учительській в Ряшові.

— В школах народних іменовані: кс. Анд. Комінек учит. рел. рим.-кат. в 6-кл. шк. жіп. в Сокалі, Іван Чарнецький управ. 5-кл. школи в Судовій Вишні, Ангела Кіркенюва мол. учт. 4-кл. школи жіп. в Куликові, Йосиф Беднарський учт. 3-кл. кл. школи вид. муж. в Сокалі, Вл. Проскурницький учт. 3-кл. шк. вид. в Новім Санчю, К. Загадловична мол. учт. 2-кл. шк. в Пісках.

— **Управителями 2-кл. шкіл** іменовані: Вл. Карманський в Сокалі, Й. Ангош в Високій, Ант. Сменда в Тисьмениці, Й. Щепанський в Швейкові. Учителями і учительками 1-кл. шкіл: Ві. Менжик в Хелмци польским, Мар. Чарнецка в Грузьовій, Роз. Ходачянікова в Боянці, Ол. Байгерівна в Костіві, Брон. Сокільський в Новім Дзєрі, А. Тороньска в Вільшанці, Ем. Колібабівна в Устю, Олена Шенчикова в Липі, М. Дулембіна в Козільниках, Ем. Макаресівна в Студеній, К. Луциньска в Репужинцях, Й. Ланґова в Гуті щирецкій, Фр. Кравска в Полянї, К. Ференцевичівна в Старяві. — Перенесені на рівнорядні посади: Евст. Лубка з Пойли до Чермова, Йосиф Марціяковский з Гірки до Дзержаній, Теофіль Муха з Жовкви до Сокаля, Миколай Будзановський зі школи ім. Шашкевича до школи ім. Пірамовича у Львові, Йосиф Танчаковский

Гарний виїмок творять місії католицькі французські (Congregation du St. Esprit). Одна із тих місій є в Занзібарі, а друга в Баґамой.

Сі честні патри не дбають о політику, ні о барни, та і не піклують ся так дуже о «наверненє». Pere Etienne признав ся навіть мені, що в тих околицях, де християнство стикає ся з магомеданьством, віра християнська не робить найменшого поступу.

Патри, коли дістануть транспорт невільників від якого воєнного корабля, що освободив їх від неволі, зараз розділюють їх до своїх робітень: кого до теслярства, кого до слюсарства, кого до шевства, кого до кравецтва.

І хліборобна кольтонія у них гарна. Землі тут багато. Бери та управляй, кілька душа забачне.

Патри женять своїх учеників та учениць та їй поселяють їх у своїм царстві. На своїй території они справді царі самодержавні. Хочеш — слухай, а ні — забирай ся! Они видають тут присяги та закони, а всі ті закони звернені на те, щоби негра вивести із его дотеперішого низького культурного станочива. Релігія, віра — то вже піде пізнійше...

То правдиві піонери культури та цивілізації. Они будять та підносять в негрі істоту людску, або, коли хто хоче, подобиє Боже.

(Конець буде).

зі школи ім. Пірамовича до школи ім. Шашкевича у Львові, Ян Влошек з Лук гірних до Іздебек. — В стан супочинку перенесені: Кароліна Лепартова в Сіддці, Лев Малавський в Липиці, Жигм. Рубігер в Ясенівцях, Франц. Власцішнівни в Волі Радехівській і Ігн. Марчик з Тшемесні.

Цісар наділив посла Віктора Фукса хрестом командорського ордера Леопольда, а посла Вол. Гившоша хрестом командорського ордера Франца Йосифа.

— **Податок особисто-доходовий на рік 1903.** По маєли постанов §§ 200 і 201 закона з дня 25. жовтня 1896. В. з. д. ч. 220 о безпосередних податках особистих мають що року предкладати низше згадані особи до ужатку при вимірі податку особисто-доходового слідуючі викази а то:

1. Власителі домів замешканих а зглядно їх повновластники — виказ всіх мешканців дому; 2) особи піднаймаючі помешканє — виказ піднаємників; 3) голова кожної родини має предложити — всіх тих осіб належачих до господарства домового, котрі мають власний дохід; 4) службодателі — виказ осіб побіраючих платню службу на скілько она у одноі особи більше як 1200 К річно вносить. Взиває ся проте всі визше згадані особи, щоби викази визше означені в цілі виміру податку особисто-доходового на рік 1903 предложили і визначає ся до того речинєць до 15. надоліста 1902 року. Викази тоті мають бути владжені на приписаних до того друках, котрі дотичним сторонам на їх жаданє власти податковій безплатно видавати будуть. Викази під 2) і 3) становити мають при будивках винаймлених прилогу до виказу під 1) а властители домів мають їх предложити разом з виказом 1) сій власги податковій, в котрої округі лежить дотичний дім. З якого дня стан мешканців має бути в так трех виказах предствлений, назначать поодинокі власти податковій і-ої інстанції. Викази під 4 наведені приймати має тота власть податкова, в котрої округі мешкає службодател, а зглядно в котрої округі дотичне підприємство находить ся. Які заяви обнимати має кождий виказ, указують заголовки дотичних друків.

Близші поясненя в тім згляді суть поміщені в згаданях на початку приписах закона і в артикулах 39 і 40 розпорядженя виконавчого з дня 24. цвітня 1897. В. з. д. ч. 108. Що-до наслідків непредложєня виказів, або предложєня заяв неправдивих відсилає ся до постанов §§. 240, 241 і 243 устуг 6. дальше §§. 244 і 264 згаданого на початку закона. Львів, дня 5. вересня 1902. Ц. к. краєва Дирекция скарбу.

— **Держава без довгів.** Одиною державою в Европі, яка не має державних довгів, є малєсьєнка республіка Сан Маріно. Лежить она в середуїтї Італії і числить всегь на всегь 8.000 жителів. Ось історія сєй держави: Якийсь Марієн, родом з Дальмації, утікаючи перед гонєнем християн за часів панованя римского цісаря Діоклєцияна, прийшов до Італії і поселив ся на відповіднім горбку, званім Пігано. Довкруги него почали громадити ся етрурійські пастири, волокати і збіглеці, а з їх озел повстала малєсьєнка держава, котра прибрала опісля назву Сан Маріно. І серед многих-премногих переворотів і лихоліт, що перелітали понад Европою, ся найменша в сьвітї держава задержала аж доси свою незалежність. Минулого року обходила она 1600-літній увілей свого істнованя. Гарний кусєнь часу. Треба єще додати, що коли довершувано сполучєня Італії, незалежність малєсьєнкої республіки лишено в спуюкою. На основі конвенції з року 1862 відновлено єї, і опісля в р. 1872 республіка Сан Маріно прийняла лише протекторат Італії, а також піддала ся їх зарядови почт і телеграфів. В єї внутрішні справи не сьміє ніхто мішати ся.

— **Ваги і міри** в книгарстві. Комітет товариства швайцарських книгарів в Берні запроєктував своїм членам, аби уживали від тепер метричної міри і ваги на означєня величини книжки. Отже замість означувати величину словами «фоліо», «кварто», «октаво» будуть мірити їх метром, а грубість книжки буде впливати на єї вагу.

— **Будова водопроводу.** Громада Годовіч в Країні їдучи з поступом часу, порішила завести у себе водопровід, аби відповісти сучасним вимогам гігієни. Будобу передано совістній фірмі: Перше моравське заведенє для будови водопроводів і помп. Антін Кунц, ц. і к. доставець двора в Моравских Границях.

— **На місію для Канади.** Преосв. еп. Чехович 400 К о. Жолдакови на фєлони а 200 К на дорогу для оо. Василяни і СС. Службениць; Русини з Глинян 40 К, п. В. Нагірний 5 К, др. Я. Кулачковський 10 К, п. Сероїчковський 2 К, п. Сущко 1 К, п. Дністрянський 1 К, п. Савицький 1 К, п. Бачинський 1 К, п. Волянський 1 К, п. Британ 5 К, рєшта ин. урядників «Дністра» разом 14 К 42 сот. Щиру дяку складаємо жертвдателям і просимо о ласкаве приспінєнє дальших складок, бо вже в сей поведілок вїїздимо в дорогу і до неділі замикаємо складкову лісту. — *О. Ярема Ломницький, провідник місії.*

Телеграми.

Відень, 1. жовтня. N. fr. Presse доносить, що в міністерстві судівництва опрацьовують тепер новий проєкт карного закону. Проєкт буде готовий імовірно до Великодня і тоді вийде до державної ради.

Будапешт, 1. жовтня. Дневники сторонництва незалежності витають новонародженого сина архиви. Франца Фердинанда і княгині Гогенбург, яко будучого королевича Угорщини. Egyetertes доказує, що ренунціяція архивязя не має для Угорщини значіння, бо Угри не признають перівнорядних обітів Так само висказує ся опозиційна праса.

В місцевости Бенрінг прийшло до завзятої бійки меж хорватскими а італійскими робітниками копальняними. В бійці згинуло двох італійців а 4 Хорватів.

Софія, 1. жовтня. Вчора відбули ся військові маневри коло Шипки, які пригадували битву з 23. серпня 1877. р. По маневрах відправлено

панахиду за поляглих Болгарів і Росиян в битві з 1877. р. з Турками.

Софія, 1 жовтня. Надзвичайне видане македонського дневника «Ріформі» взиває всіх Македонців до оружноі оборони проти Турків та заміщує портрет полковника Янкова, яко мнимого проводира повстаня. В тутешних політичних кругах пояснюють собі сей рух, яко демонстрацію проти Росії з нагоди торжеств в Шипці

Надіслане.

Фізикально-дістетична Лічниця

Д-ра А. ТАРНАВСКОГО
в Косові (за Коломиєю, заліз. станція Заболотів)
отворена до кінця жовтня. 1-15

COLOSSEUM Ernesta Thorna
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна
Найславніша програма!
від 16. до 30. вересня 1902.

При співучасті військової музики 30. п. п.
1) Марш. 2) Увертура. Рекламограф. 3) Сестри Клетт, тирольські дуєтистки. 4) Zizi P. pillon, париска ексцентрична дансерка акробатична. 5) Ricardoi Benedetto, трансформаційно-комічні пародисти опер. 6) Едгар Jones, амер. музикальний муурин в своїй вільлі «Зулю». 7) 8 Діамантів 8, сьпів і танець англійський. 8) Орхестра. 9) Братя Sayt'n, імітатори крокодилів. 10) Miss Veronika, народний танець ексцентричний на острові Куба. 11) Mariot, гуморист. 12) The Worthley's, найновітній електричний винахід, музикальний автомобіль.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і сьвята два представлення. Шо ятніці High-Life представлення. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльонари ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові

Дві панночки

можуть вайти поміщене в рускім домі в дуже здоровій часті міста; дома німецка конверсація фортепян до ужитку. Близша відомість в редакції «РУСЛАНА».

Начерки

Олекси Кузьми
I. том

можна набувати в Старвопигійській Книгарни у Львов. по ціні 2 К за гарно опраправлімрмірник. (з почт. пересилі о 45 сот. більше).

Читайте!

Читайте!

Повне видане Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
коштує лише 2 корони!

Товариство «Просьвіти» бажаючи, щоби в кожній рускій хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. «ПОЕЗИИ Т. ШЕВЧЕНКА». Книжка, опраправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руских хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ «ПРОСЬВІТИ» у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

— ЦК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Дністер

Товариство взаїмних обезпечень
Львів, ринок ч 10. (дім «Просьвіти».)
є одиноким руским Товариством асекураційним.
Фонди «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервний	386 402 кор. 83 сот.	разом 645.388 кор. 59 сот.
Резерва премії	205 227 " "	
Резерва спеціальна	6 000 " "	
Фонд емертальний	47.753 " 76 "	

«Дністер» обезпечує будинки як також збіже і нашу против шкід огневих. Веітри ВП. Ординарияти припоручили «Дністер» Всч. Духовенству і всім вірним.
Оплата премії в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє «Дністер» меж своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%.
Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.
Члени «Дністра» можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвім і касах ощадности, бо каси ті приймають поліси «Дністра» при позичках гіпотечних.
На жите можна обезпечати через «Дністер» — капітали на дожите, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківським Товаристві, а з провізії від тих обезпечень відступає «Дністер» часть на рускі добродійні цілі.
Агенції передає «Дністер» радо селянам, господарям, особливо де нема «Дністра». Агенти заробили 349.486 кор. провізії.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра».

Від огню обезпечайте ся тільки в «Дністрі».

На жите обезпечайте ся тільки через «Дністер».

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд посп. особ. приходить о годні	до Львова	Поїзд посп. особ. відходить о годні	зі Львова		
1.35	6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор	
	6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова	6:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний	
	6:50	з Брухович, шод. від 15. мал до 14. вер. вк.	6:43	дв. Підзамче	
	7:45	з Янова	6:55	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича	
	7:40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:30	8:40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	8:00	на дв. головний	2:55	9:00	до Лавочного, Хирова, Калуша
	8:10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова		9:15	до Янова
	8:15	з Сокала, Рави рускої		9:50	до Вельці, Сокала, Любачова
	8:50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина		10:30	до Чернівців, Потутор
	10:25	з Ришова, Любачова		10:40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	11:55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)		10:57	" " дв. гол.
	1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	2:40	1:25	до Янова від 1. мал до 15. вересня в неділю і сьвята
	1:23	з Янова		2:15	до Брухович від 15. мал до 14. вересня в неділі і сьвята
2:20	з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.		3:05	до Стрия, Сколього від 1. мал до 30. вер.	
2:35	на дв. голов.		3:15	до Янова щоденно від 1. мал до 30. вер.	
3:14	з Брухович (15. мал до 14. вер. в нед. і сьв.)		3:26	до Брухович шод. від 1. мал до 15. вер.	
4:40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5-30/9)		3:30	до Ришева, Хирова, Любачова	
5:11	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.				
5:35	" " на дв. голов.				
1:45	5:40	з Чернівців, Іцкан			
	5:50	з Кракова			
НІЧ					
12:15	6:00	з Сокала, Безця і Любачова	12:45	6:10	до Станиславова, Жидачева
	8:04	з Брухович (15. мал до 14. вер. в нед. і сьв.)		6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	9:12	з Брухович (15. мал до 14. вер. в нед. і сьв.)		6:30	до Янова від 1. мал до 15. вер. будні дни
	9:20	з Чернівців, Букарешту			авід 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно
	9:25	з Янова (від 1. мал до 30. вер. в нед. і сьв.)		6:35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	9:50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова		7:10	до Сокала і Рави рускої
	10:03	з Янова (від 1. мал до 15. вер. в нед. і сьв.)		8:16	до Брухович (15. мал до 14. вер. в нед. і сьв.)
	10:02	з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. "		8:25	до Перемшля
	10:20	" " на дв. голов.		9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	10:50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша		9:20	" " дв. Підзамче
	3:14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче		10:05	до Янова від 1. мал до 15. вер. в нед. і сьв.
	3:35	" " на дворець головний		10:30	до Іцкан, Чорткова
				11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
			11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
			11:32	" " дв. Підзамче	
			4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора	
			5:50	до Брухович від 15. мал до 14. вер. шод.	

ЗАМІТКА: Пора нічна числять ся від 6 годни вечером до 5 годни 59 минут рано.

Час середно-європейський рїхнїть ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їади.

Ц. к. упр. гал. анц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери вартістні і дає на них завдатки.
Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безлично і дискретно переховувати може свос майно або важні документи.
Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдодітнійш зариджеєл.
Привіси дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.